

MUNSKÄNKARNA

ENKÖPING

40 ÅR

Text av Göran Sjögren
& Per Thunberg

Munskänkarna Enköping 40 år

Som jag minns det

Vi skriver torsdagen den 31 oktober 1985. Platsen är Park Astoria, och 40 deltagare har bänkat sig för att prova vin. 18 av dem fick vid detta tillfälle Munskänkarnas band. Knut-Christian Gröntoft var regionchef i Munskänkarna. Han ledde en svår men intressant provning med fyra fina viner av Bourgogne-typ. Druvan var med andra ord Pinot Noir.

Minst lika viktigt var förstås att Enköping vid detta tillfälle fick en egen sektion inom föreningen Munskänkarna, som vid den tiden hade cirka 8.000 medlemmar. Sektionschef, som det hette på den tiden, blev undertecknad Göran Sjögren. En mycket fritt sammansatt styrelse bestod vidare av Kerstin Sjögren, som hade hand om ekonomin. Övriga, som hjälpte till i starten, var Stefan Eldh och Mikael Ericsson.

Arbetet med en ny sektion i Enköping hade annars tjuvstartat torsdagen den 3 oktober 1985 på restaurang Furan vid E18 (nuvarande McDonalds). 30 deltagare fick den gången lyssna till Stefan Eldh, som svarade för en provning, där det bästa vinet var Montrose från Australien, årgång 1982. Detta vin kostade den gången 96 kronor. Det ansågs vara ett dyrt vin!

Men vi får backa ytterligare ett år bakåt i tiden för att hitta tankarna bakom en sektion i Enköping. Jag arbetade då på ASEA och hade som nära arbetskamrat Margareta Tärby, som var sektionschef i Västerås. Vi var några stycken från Enköping, som blev medlemmar i den sektionen. Naturligtvis märkte vi snart, att det är synnerligen opraktiskt att bo i Enköping och prova vin i Västerås, även om det finns bussar.

I oktober 1985 blev det i alla fall så, att Västeråssektionen stod som fadder för oss i Enköping. Man hjälpte till på alla sätt, talade om vad vi skulle tänka på osv. Margareta Tärby var även med vid vår sektionsstart.

Provning nummer två i Enköping ägde rum tisdagen den 3 december 1985, då ett 30-tal personer under ledning av Clas Hardebäck provade fyra viner från Alsace. Den här gången var vi på restaurang Pepparrotten på Kungsgatan. I mina dagboksanteckningar kan jag läsa att "Sektionen i Enköping reder sig och står gott på egna ben!" Det var ett vågat optimistiskt uttalande.

Hög fart från början

Ändå var det hög fart från början. Helgen 6 – 8 december delade vi exempelvis en buss med munsänkankar från Västerås. Målet var att besöka Köpenhamn. Några trevliga vinprovningar på bussen ägde rum. I Köpenhamn besöktes förstås en vinhandel. Vinrestaurangen Vin- og Ölgod var ett annat besöksmål, där det var hög stämning. Detta bidrog säkert till en lugn hemresa, eftersom många var trötta.

3 april 1986 ledde Stefan Eldh en vinprovning med viner från Bordeaux. "Den var intressant och god" säger jag i min dagbok och fortsätter "Tyvärr endast 19 deltagare!" 30 maj hade

Munsänkankarna en vårfest på Friiberghs herrgård. 13 personer deltog. Det låga antalet deltagare fortsatte tyvärr. Den 3 september hade vi en nyhetsprovning, som lockade 15 personer.

Provningsledaren den 6 november var ingen mindre än Munsänkankarnas dåvarande ordförande Maj-Britt Bergman. Australien var temat och 30 personer deltog.

Det stod lite stilla på värvningsfronten under de första åren. Om det kom 30 medlemmar på våra provningar, var det många och det hände tyvärr alltför sällan. Däremot minns jag inte, att det kändes som någon kris. Det fanns trots allt en del entusiaster bland medlemmarna, som gillade det här med vin. Vi var framtidsoptimister.

Ganska snart insåg vi, att det var nödvändigt att öka vår kunskap om vin. Munsänkankarna erbjöd en så kallad "ett betygskurs". Men hur leda den, då vi alla var mer eller mindre noviser? Lösningen blev att en av deltagarna i cirkeln vid varje tillfälle utsågs att ta hand om provningen och ta reda på fakta innan mötet om det som skulle provas. Det fungerade alldeles utmärkt. Två cirklar genomfördes, och de flesta av deltagarna lyckades med att klara ett betyg.

Få sektionschefer/ordföranden

Under de här 40 åren har sektionen i Enköping haft relativt få sektionschefer (hette så till en början) eller ordföranden (heter så idag). Naturligtvis var undertecknad Göran Sjögren den förste sektionschefen. Efter drygt 10 år började jag fundera över om det inte snart vore dags att sluta. Ingen anmälde sig dock. Det gjorde att jag till slut fick anmäla mig själv som avgående. Jag hade även fått erbjudande om att bli regionchef och antagit det. Sektionschef och regionchef – det var ett uppdrag för mycket!

En orsak till att det kändes bra att avgå var, att Leif Küller, munskänk från Blekinge, hade flyttat till Enköping. Det var en perfekt efterträdare som sektionschef, tyckte jag och sektionen. Han ledde verksamheten med stringens, kunnande och humor. Tvåbetygare som han var.

Tyvärr blev hans tid som sektionschef inte så lång, som det var tänkt från början. Orsaken var hans yrke som militär. Han blev försvarsattaché i Wien. Förmodligen var det ett trevligare uppdrag än att vara sektionschef för Munskänkarna i Enköping.

Vi hade i alla fall en klar efterträdare. Det var Bengt Carlsson, känd näringslivsprofil med stor bakgrund i bland annat Enköping, som tog uppdraget att leda verksamheten. Något som han

gjorde med både auktoritet och stort kunnande. Den gode Bengt hade en särskild faiblesse för amerikanska viner.

När Bengt ville avgå, efterträddes han av tandläkaren Mikael Thorwid. Denne ledde vår sektion avspänt och med ett delegerande ledarskap.

Hans efterträdare blev Katarina Lyckstedt, som varit medlem ända sedan starten av sektionen. Under hennes tid som ordförande fortsatte sektionen att utvecklas. Det märktes att vinintresset var på väg att öka igen.

Vår nuvarande ordförande Per Thunberg upplever en framgångsvåg med fulltecknade provningar och stort intresse för sektionens utbildningar. Det betyder förmodligen att han i spetsen för den nuvarande styrelsen gör något, som medlemmarna tycker om. Det kan vara värt att notera, att sektionen har 155 medlemmar, när detta skrivs på våren.

Spännande

Det kan nu vara dags att skriva om några spännande personligheter, som har gästat oss i Enköping. Två ordföranden för Munskänkarna har varit hos oss. Utöver Maj-Britt Bergman har vi även gästats av Lennart Rammer, även han riksordförande.

Den kanske främsta gästen kom till Enköping den 11 mars 1987. Det handlar om Nils-Bertil Philipson, som ledde en provning på Park Astoria inför 37 medlemmar. Det var ju han, som grundade Munsänkarna den 12e september 1958. Föreningen var till en början tänkt enbart för vinimportörer och restauratörer.

Två andra gäster sticker ut ordentligt. Håkan Larsson har gästade oss vid två tillfällen och dragit fullt hus på Beckasinen. Denna vinpersonlighet, känd från TV, har ett avspänt sätt att presentera viner och är mycket uppskattad. Vid en av hans provningar tog han oss med på en resa i Nya Världen. Det innebar viner från Australien, Sydafrika, Nya Zeeland och USA. Den andra provningen under hans ledning hade temat trender och tendenser i vinvärlden.

Carl Jan Granqvist lyckades vi också locka till Enköping. Vi anade att det skulle bli många deltagare, och vi var ett 90-tal som kom till vår provisoriska lokal. Den här gången hade vi hyrt in oss i Kyrkans Hus.

Det blev en underhållande kväll med lite tidspress dessutom. Den gode Carl Jan är ju en underhållare av rang och kan livligt berätta om både mat och vin, vilket han också gjorde med besked. Sedan skulle han ta tåget till Stockholm och

med högst 10 minuter tillgodo, skjutsade jag – stressad – honom till stationen.

Michel Jamais, känd mat- och vinprofil med flera böcker bakom sig, har varit en annan uppskattad gäst i Enköping. Dessutom utsågs han av Munsänkarna till "Årets vinpersonlighet" 2009. Våren samma år gästade han oss och berättade då hur det kommer sig att vissa personer är duktigare än andra att blint hitta rätt druvsort, ursprung och till och med producent (överkurs). Kan man träna upp sig till att bli en bra vinprovare? Johan Franco Cereda minns jag också, då han ledde en vinprovning av högsta klass.

Det kan även vara värt att notera att Knut-Christian Gröntoft återkom till oss i Enköping den 8 oktober 2010. Orsaken var sektionens 25-årsjubileum. Provningen den gången handlade om champagne, där den dyraste var Bollinger Special Cuvé Brut för det facila priset 389 kronor. Den är dyrare i dag!

Halvblint eller känna till

Våra provningar byggde i första hand på att de var halvblinda. Det betyder att deltagarna kände till vilka viner som skulle provas. Däremot inte i vilka glas de fanns. Resultatet blev alltid diskussioner och mer eller mindre vilda gissningar. Det var spännande att försöka prova sig fram vilka viner som dolde sig i glasen.

Numera är det emellertid vanligare att deltagarna i förväg får veta vad de skall dricka. Min personliga erfarenhet är, att man lär sig lika mycket som på de halvblinda provningarna.

Ett arrangemang, som avviker något, var glasprovningen den 2 november 2011. Då fick deltagarna prova viner från Orrefors glasserie ”Difference”. Trodde man innan provningen att glaset inte betydde särskilt mycket för smaken, ändrade man sig efteråt! Det handlade verkligen om vin- och glaspedagogik, som förmedlades av Orrefors expert Anders Elfström.

Viktig utbildning

En viktig del i Munsänkarnas verksamhet är utbildningen. Först handlade det om ett betyg och två betyg. Så småningom insåg de ansvariga att det var alltför stor skillnad mellan de både betygen. Då inrättades den så kallade druvkursen.

Sektionens utbildningsansvariga har varit Jimmy Moberg, Lars Hennix, Gunilla Sjödén och Åke Sundby. Den sistnämnde har i skrivande stund detta ansvar.

2004 genomförde Lars Hennix en kurs i Vin och Mat. Där träffades deltagarna hela fem gånger. Plats för arrangemanget var Westerlundska Gymnasiet och dess hotell- och restaurangprogram. Elever och lärare var

också deltagare i kursen. Sådant går inte för sig idag, eftersom alla kommunens lokaler numera skall vara alkoholfria!

”Druvor och vin”, ”Världens vinländer” är andra exempel på idag aktuell utbildning. Nya medlemmar inbjuds också till en informationsträff. Det är ju mycket viktigt med vinprovningar men lika viktigt är utbildningsverksamheten. Gensvaret från sektionens medlemmar visar, att de håller med styrelsen.

Var har vi då varit på våra vinprovningar? Jag gör ett försök att testa mitt minne. Den första lokalen var, som tidigare nämnts, Park Astoria. Dit har vi även återkommit några gånger. Aktuell huvudlokal är förstas Beckasinen, där vi kan ta emot 70 deltagare.

Annars har vi varit på Furan (se tidigare i texten), Hettemarkshuset (där under-tecknad hade en kontorslokal), Fagerudd (konferensanläggning), en källarlokal på Kungsgatan (nyhetsprovningar), Pepparrotten (restaurang på Kungsgatan, idag hamburgare), Stadshotellet (som numera har ersatts av en grop) och officersmässen på regementet.

Fester

Våravslutningarna var länge extra festliga. 2012 och 2013 ägde festligheter rum på Fagerudd. Södra Frankrike och Rhône-dalen var temat 2012 under Bengt Carlssons ledning. Druvan Malbec fick uppmärksamheten 2013. Medlemmar ur styrelsen ledde provningen.

Vi festade förstås även på Haga konferensanläggning. 2008 handlade det om viner från Bourgogne under Bengt Carlssons ledning. 2009 vände vi blickarna mot Beekadalen i Libanon. Då gällde det Château Musar, där Libanonexperten Donald Boström guidade oss. 2010 ledde vår medlem Jimmy Moberg provningen. I inbjudan sägs ingenting om vinerna, men de var säkert bra!

Det kan vara på sin plats att tala om vilka som ingår i styrelsen, när vi 2025 fyller 40 år. Per Thunberg är ordförande, övriga medlemmar är Kerstin Broms, Ylva Flodin, Kristina Ekström, Leena Björstedt, Claes Werner och Göran Sjögren. Åke Sundby är ansvarig för utbildningen och deltar i styrelsemötena, när så bedöms nödvändigt.

Hade jag vetat 1985, vad jag vet idag 2025 om utvecklingen av sektionen, hade jag nog inte trott att det var möjligt. Vi var till en början bara några entusiaster, som gillade vin och som hoppades att det fanns andra i Enköping som höll med oss. Och det gjorde det uppenbarligen! Får jag vara lite glad, att det har gått så här pass bra? Jo, det får jag nog!

Signerat

Göran Sjögren

Nuvarande ordförande har ordet

Nutid – En växande och levande förening

I dag är vi 160 nyfikna och vinintresserade medlemmar – en ökning med 20 personer bara under det gångna året. Det är en fantastisk utveckling som visar att intresset för vin fortsätter att växa. Medelåldern har också sjunkit vilket tyder på att vi lyckas attrahera både nya och yngre medlemmar.

Vi har fullt hus på alla provningar och utbildningar – ett tydligt tecken på att föreningen är inne i en stark och livlig fas. Det är med andra ord riktigt ”drag” i föreningen!

Sedan jag blev ordförande för snart tre år sedan har jag sett föreningen växa från 104 till dagens 160 medlemmar. Det är ett bevis på att vi är på rätt väg – och den resan hade inte varit möjlig utan dagens engagerade styrelse och vår utbildningsansvarige, som gör ett enastående arbete.

Vad är det då som ligger bakom framgången?

Jag är övertygad om att det är flera faktorer som samverkar:

1. Kvalitativa och prisvärda vinprovningar

Vi erbjuder vinprovningar med spännande och noggrant utvalda viner. Dessa träffar fungerar inte bara som smakresor i vinets värld, utan också som en social knutpunkt för våra medlemmar.

2. Utbildning – en grundpelare

Vi tror att kunskap föder intresse. Därför erbjuder vi utbildningar som öppnar dörrarna till vinets värld. Våra kurser har inga krav på examination – det viktiga är att fler får chansen att lära sig mer. Ju mer man vet om vin och vinframställning, desto större blir intresset.

3. Aktiv medlemsvård

Vi arbetar medvetet för att våra medlemmar ska känna sig sedda och inkluderade. Några exempel på vårt medlemsarbete är:

- Välkomstbrev till alla nya medlemmar
- Sommarbrev med information om vad som väntar till hösten
- Jul- och nyårsbrev med blick framåt mot vårens aktiviteter
- Välkomsträffar en gång per år för nya medlemmar och intresserade icke-medlemmar

Framtid – Vägen framåt för Munkskänkarna

Vi står redan idag på en stabil grund – med växande medlemsantal, fullsatta provningar och ett ökat intresse för både vin och gemenskap. Men framtiden kräver inte bara att vi förvaltar det vi har, utan också att vi utvecklas. Så, vad ser vi framför oss?

Nya möjligheter för gemenskap och upplevelser

Vi kommer att prova på att erbjuda en gemensam vinresa i samarbete med en researrangör.

Smakupplevelser på nya sätt

Vi ser också en möjlighet att utveckla fler specialprovningar, med mindre grupper och fördjupat fokus. Det ger utrymme för att gå på djupet med specifika

druvor, regioner eller vinmakare. Samtidigt vill vi utöka antalet vin- och matprovningar. Att förstå hur vin och mat samspelar är något som många vill lära sig mer om.

Engagemang från medlemmarna

En annan spännande tanke är att i framtiden uppmuntra fler medlemmar att hålla provningar. Det skapar både delaktighet och variation, och ger fler chansen att dela med sig av sitt vinintresse.

En förening för alla

Vi vill också bredda vår medlemsbas och välkomna även yngre vinintresserade. Det handlar både om att anpassa innehållet – och formen – på våra aktiviteter, men också om att visa att vinvärlden inte är åldersbunden, utan något alla kan uppskatta.

Signerat

Per Thunberg

MUNSKÄNKARNA

ENKÖPING 2025